

Naalackersuisut Siulittaasuata Inatsisartut 2015-mi ukiaanerani ataatsiminneranni ammaanermi oqalugiaataa:

Partii Naleqqamiit tallimannngormat Naalackersuisut Siulittaasuata oqalugiaataa imatut oqaaseqarfigissavarput.

Qinikkatut inissisimasuusugut tamatta ilisimasariaqaralaripput nalunagu, pingaaruteqarmalli Partii Naleqqamiit eqqaaqqillarput, suliassatta pingaarnersarimmassuk inuiaqatigiit kalaallit amerlanerussuteqarluartuisa atugarissaarneruleriartormik tunngaveqarlutik ulluinnarni inuuneqarnissaat aqutissiuutissagatsigu. Nunarsuatta sinneranituulli nunat avannarliit atugarissaarnermik tunngaviat aamma uagut maani angorusutaraarput, taassumap tunngavigaa isertitatigut inuiaqatigiinni agguataarineq imaakannersoq:

Pissakittut: 10-15% Akunnattumik isertitaqartatut: 60-70% Pigissaartut: 10-20%

Tamanna aamma isumaqarpoq pissakittut inuiaqatigiinni ikittuararsuummata, akunnattumillu isertitaqartatut amerlanerpaajullutik, pigissaartullu aamma ikittuullutik, tassaavorlu assiliaq maligassiuisoq.

Naalackersuinikkut tassunga angusaqarnissamut ingerlatsinissamullu "sakkussanik" assigiinngitsunik Naalackersuinikkut inuiaqatigiinni periarfissaqarsinnaavugut nunamiillu nunamut allamut tamanna assigiinneq ajorpoq. USA-mi pissutsit immikkuullarilluinnarput, soorlu aamma Kinami, EU-mi nunani assigiinngitsuni aammalumi nunani avannarlerni. Naleqqussaaneq pisuussutinik kulturimillu ilaatigut aallaveqartarpoq. Allaat nunani avannarlerni kulturikkut imminnut qanittuaqqatut oqaatigineqartaralarlutik aamma assiginngittorujummik tunngaveqarlutik nunat taakku pingasut ingerlatsipput. Taakkulu ilagaat Norge. Norgep ilisarnaatigaa uagutsituulli pisortat piginneqatigiiffinnik piginnittutut inissisimanagera annertuujummat. Taamaattorli inerniliisariaqarpugut Norge tamanna annertuupilussuarmik iluaqutigimmagu uagullu killormuuanik oqaatigisinnaallugu. Tamanna ataani imannak itisilerlugu Partii Naleqqamiit tikillatsiassuarput:

Taama Partii Naleqqamiit iliornitsinni una 2011-mi Ilulissani aalisarnermi naleqarnerulersitsinissaq pillugu isumasioqatigiisitsinermi inerniliinermi imatut oqariartuuteqartoqarpoq:

"Egitsinimi Mubarakkip inuiaqatini sakkutuuni sakkuliullugit Egitsinimiut naqisimavaat, nunatsinnilu naalackersuisut suliffeqarfissuit pisortat pigisaat sakkuliullugit inuiaqatigiit naqisimavaat." Allatut oqaatigalugu maani nunatsinni ingerlatseriasitta/aqutseriasitta kingunerivaa inuiaqatigiinni pigissaarnerpaat, inuiaqatigiit 15-20%-iisa missaasa taamaallaat nunatsinni ingerlatseriasseq iluaqutigivaat. Kingunerivaalu inuiaqatigiit amerlanerussuteqarluartut – pissakinnerit (minnerpaamik inuiaqatigiit 60%-ia sinnerlugu) iluaqutiginniivillugu akileraartarnermikkut akilersueqataaffigimmassuk.

Una tamatta eqqaamassallugu pingaaruteqarpoq – taakkununga pissakittunut ilaammata SIK-mi ilaasortarpassuit assingisaallu, aamma allatuulli akileraartarnermikkut nunatta karsianut akilersueqataasut. Nunattalu karsia aqutigalugu aqutseriaatsimut akilersueqataasut, tassanilu kiffartuussinermut isumaqatigiissutit, il. il..

Suliffeqarfissuit tamakkiisumik ilaannakortumillu inuiaqatigiit pigisaasa inuiaqatigiinnut sunniutai:

Air Greenland A/S:

Air Greenland A/S inuiaqatigiit kalaallit pingasorarterutaa sinnilaarlugu pigivaat, annertoorujummillu inuiaqatigiinni angallannermi aaqqiinarnermi inissisimatitaalluni. Nunatta iluani nunattalu avataanut angallanneq eqqarsaatigalugu.

Angallannermik aaqqiineq: Siullermik angallannermi aaqqiinnerup pingaarnerpaatut tungavissaa Partii Naleqqamiit eqqaasitsissutigeqqillarput, tassalu angallannermi aaqqiinnerup tungavigisussaavaa sumiikkaluaruttaluunniit – upalungaarsimaneq innarlernagu angalasumut inuiaqatigiinnullumi **akikinnerpaamik** aaqqiinissaq.

Massakkullu angallannermi aaqqiineq imaappoq inuiaqatigiit qaffasinnerpaavani 10-15%-iani inissisimasut atortagaannik ingerlatsisoqarmat, uffalu aamma Upernavimmi SIK-mi ilaasortap akileraartarnini aqutigalugu taamannak aaqqeerialuarneq akilersueqataaffigalugu, taamaattorli aamma SIK-mi ilaasortaasumik nuliaqaruni assersuutigalugulu pingasunik atuartunik meeraqarunik, namminneq akilikkaminnik Sisimiunut ilaquttaminnik apersortittooraluarunik minnerpaamilluunniit akissaqanngillat timmisartorlutik Sisimiunut uterlugulu angalanissaminnut. Taamaapporlu inuiaqatigiit kalaallit 80-90 %-iisa akissaqarfiginngisaannik angallannermi aaqqiinata - ajornerulersitsigatta.

Tamannalu ilaatigut soorlu Naalakkersuisooqatigiit siunertaqarniarneratuut mittarfilioqattaarnerinnaq tungavigalugu aaqqinnaviangilaq. Taamaattumik Naalakkersuisut aaqqinissaminnut siunniussaata inuiaqatigiit amerlanerussuteqartuunut iluaqutaanaviangitsoq siunniuteqqavaat, tassami timmisartuutiqatigiiffik ilanngullugu allannguinnikkaanni qipisoq ajorsartuinnartumiit anillakaannaviangilagut.

Suut angallannerup amerlanerpaanut inornartumik akisuallaarujussuarneranut tungaviuppat? Aallaqqaammut assersuutitut SAS-p ukiuni arlaqartuni kingullerni qanoq ingerlasimanera takulaariartigu, tassami sorpassuartigut suliffeqarfiit taakku assigiiffeqartorjuupput, sualummik eqqarsaatigigaanni qanoq SAS ukiut 20-30 miss. Qaangiuttut isikkua eqqarsaatigissagaanni, allatut paasillugu annertuupilussuarmik sulisut kattuffiinik isumaqatigiissuteqarnerup kingunerisaanik billitsit akiinut sunniuteqapiluppoq. Air Greenlandimi siorna 2014-mi akissarsiat qissimikkutsigit agguaqatigiisillugu sulisut akissarsiaqartinneqarput: dkk 641.000,00 taannalu sanilluutissuarput inuiaqatigiit sinneranut qanoq isikkoqarnersoq. Naatsorsueqqissaartarfiullu kisitsisaatai malillugit nunatsinni agguaqatigiisillugu akissarsiat tassaapput: dkk 217.000,00

Allatut paasillugu Air Greenlandimi akissarsiat agguaqatigiisillugu pingasoriaammik annertunerupput. Sulisullu katuffiunut isumaqatigiissutit qissimikkutsigit aamma tassani takuneqarsinnaavoq atugassarititaasut inuiaqatigiit sinneranut sanilliullugit allarluinnaasut. Assersuutigalugu timmisartumi saqisut ilaat qaammammut dkk 40-50.000,00 akissarsisarput qaammammut ullut 10-15-iinnaat sulisarlutik. Siornaaginnannguakkunni timmisartortatup naalagaa aaqqissuussineq C malillugu sulisoq Nuummi najugalik sinerissamut suliartortitaasarpoq sapaatip akunneri pingasukkaarlugit, taavalu aamma sapaatip akunneri pingasut sulisarani ukiumullu akissarsisarput dkk 1,5 miliuunit missaanik. Kialluunniit inuk sulilluartoq akissarsiagissaarnissaa isorisinnaanngilaat, kisiannili uani eqqarsaatigisariaqarparput angallannermi aaqqiinerlunnerput pissutigalugu qulaani assersuutigineqartup SIK-mi ilaasortannguup akileraaqataasernermigut pissutsit makku taakkartorneqartut akileeqataaffigisarpai, aaqqiinerli taamaattoq akissaqarfiginnginnamiuk atorsinnaanagu, soorlu inuiaqatigiit 80-90%-iisa aamma taamannak inissisimasut. Pissutsit suliffeqarfiup iluani taamaattut qanoq allannortikkuminaalluinnartigineri takusinnaareerparput SAS ukiuni taakkunani 20-30-ni qanoq ingerlasimanera qissimilaarutsigu. Taamannak inuiaqatigiit atugassaqarnerlutsinnaanngilagut ilisimaaralugu ukiut 5-mat iluanni aaqqiisummik billitsit akiinik minnerpaamik agguaqatigiisillugu **50%-mik appaasinnaalluta** ilisimaarigutsigu. Tamanna partiilersornertaqanngittumik inuiaqatigiilli atugarissaarnerulersinnissaannik siunertaqatigiinnitsigut aaqqittariaqarparput.

Aningaasallu dkk 3-400 miliuunit atorlugit aaqqiisinnaavugut sineriammi piffinni arlalinni mittarfiliornikkut taassumallu saniatigut inuiaqatigiit amerlanerussuteqarluartut akissaqarfigisinnaasaannik timmisartuutileqatigiiffiliornikkut.

Assersuutigalugu Qeqertarsuup tunuani massakut aaqqissuussineq tunngavigalugu ukiup affaata iluani periarfissaavoq Ilulissat Qasigiannuillu akornanni qulimigoq atorlugu siumut utimullu dkk 2.700,00 sinnerlugu akiliilluta angalanissatsinnut, qaavatigullu nunatta karsianiit kiffartuusineri isumaqatigiissut tunngavigalugu dkk 20 miliuunit miss tunniunneqartarlutik. Timmineq 15 minutsit missaani sivikitsigaaq. Qasigiannuani mittarfiliornikkut angalaneq taanna tapiissutitaqanngitsumik (massakut dkk 2.700,00-lik) siumut utimullu akeqalersinnaavoq **dkk 800,00 imaluunniit kiffartuussinissamut isumaqatigiissutit attatiinnassagaanni akeqalersinnaalluni dkk 300,00 imaappoq massakut akiliutigineqartartup 10%-iata missaa (ileqqaarut 90%miss.)**. Takorloorneqarsinnaavoq pissutsit taamaattut inuiaqatigiit kalaallit ulluinnarileraluarunikkit angallannerup qanoq isikkoqarnerata allanngorluinnarsinnaanera aammalu qanoq najugaqariaaseqarneq allannungaatsiarnissaminut aammaassissangaluarpoq, soorlu taamani Danmarkimi Storebælti ikaarlugu ikaartarfiliornernerup kingunerisaanik assigusumik pisoqartoq. Sumi najugaqariaaseq malunnartumik allanngorpoq aammalu akit angallannerullu assiliartaa allanngorujussuarluni.

Assersuut una qulaani taaneqartoq uppersaatitaqarpoq aammalu sinerik tamakkerlugu aaqqiiniarnermi aamma tunngavilersuineri tunngavusinnaalluni.

Allatut naatsumik oqaatigalugu nunatta iluani angallanneq tamakkiisumik malunnaateqarluartumik akikillisaavigineqarsinnaavoq dkk 3-400 miliuuninik aningaasaliinikkut.

Uani aamma eqqaasariaqarpoq mittarfeqarfiit massakut itisilinnikkaluarlugu naleqqussaanerminnut aaqqissuusseqqinnikkut ukiumut miliuunit qulikkaat marluk tungaanut ileqqaarsinnaagaluarput.

Post/Tele Greenland A/S:

Suliffeqarfik attaveqaqatigiinnermut aamma nunatsinni pingaarutilik alla una inuiaqatigiit 100%-imik pigivaat.

Attaveqaqatigiinnermut kiffartuussinerat tunngavigalugu inuiaqatigiit/atuisartut kiffartuussineq akilersorpaat. Nunatsinni suliffeqarfissuit allat ilutigalugit sulisukkaajuvoq. Suliffeqarfiulli iluani akissarsiat Air Greenlandituulli misissorneqanngilagut, taamaattorli tutsuiginartumiik "isussuffigitinnikuuvuga" pisortanngooq akissarsiaat British Telecom-ip pisortaanik akissarsiaqarnerupput.

Tamanna iluoornerseq Naalakkersuisunut apererusunnarpoq?

Unali qanittukkut misissuisimanerup takutitaa tamatta ilisimalerparput, tassalu oqaatigineqarmat, atuisartut angisuut, assersuutigalugu peqqinnissaqarfik, taassumallu iluani nakorsat annertuumik internetsimik attaveqaqatigiinnermullu Tele aqutugalugu atuinerat amingartoorfiummat ilaatigut tusass'-imik atuisartut matussuserataat.

Taavalu kikkut tusass'-imik atuisuunersut qissimikkaanni tasaanerupput, meeqqat, inuusuttut aammalu pissakinnerit. Taakku tusass'imut akit piviusut qaangerlugit akiliisarput makku nakorsat allallu akissaatiginnerpaat akikinnerusumik attaveqaqatigiinniassammata. Qanorli sukumiinerusumik Tele Post misissuiffigalugu puttallakaasut annertutigissangaluarpat, suli nammaqatigiinneq killormoortoq annertuneq puttallassangaluarnerluni?

KNI Pilersuisoq A/S:

Nioqqutissanik nuna tamakkerlugu kiffartuussinissamut qulakkeerinnittussatut inuiaqatigiit piginneqatigiiffiat KNI.

Siullermilli una: EU Naatsorsueqqissaartarfiata nutaarsiassaqarfia EU Stat/Newsrelease 114/2015 junip 19-iani EU-mi 2014-mi atuisartunut akit (Consumer price levels in 2014 - <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/6889786/2-19062015-BP-EN.pdf/15b2ae50-1da6-48e1-be99-8593395eab92>) pillugit ilaatigut ima nalunaaruteqarpoq:

Agguaqatigiisillugu EU-mi atuisartumut akeq kiffartuusseriaaserlu 100-miikkaagat, akikinnerpaaffiani Bulgariami 48-rusarpoq Danmarkimilu 138-sarluni – imatut paasillugu: Assersuutigalugu Bulgariami atuisartumut nioqqutissaq 48 koruuneqaraangat Danmarkimi nioqqutissaq taanna 138 koruuneqartarpoq.

Tassa imaappoq nioqqutissaq taannarpiaq pingasoriaatingajammik Bulgariami Danmarkimiit akikinneruvoq.

Erseqqisaavtigissavara EU Stat (ec.europa.eu/eurostat) aammalu OECD (oecd.org) misissuinermini, sualummik akinut tunngatillugu, nioqqutissap pitsaassutaasa assigiittuunissaa naatsorsueriaaseq malillugu qulakkeerneqartarmat, taamaattumik akinik naleqqersuussinermi qulakkeerneqartarpoq pitsaassuseq assigiittoq tunngavigalugu akinik assersuusiortarput.

Taama nassuiaateqariarlunga immitsinnut aperisariaqarpugut, una inuiaqatigiit pigisaat, inuiaqatigiinnik kiffartuussinissamik siunertaqartoq piginneqatigiiffik, sumut nioqqutissat kalaallinut tunisartagassani aasarpai? Sooq nioqqutissaq, pitsaassuseq innarlinngiivillugu affaa ataatingaatsiarlugu akilik EU iluinnaani aasinnaaguniuk, sooq inuiaqatigiit suliffeqarfiup pigisaata inuiaqatigiit kiffartuussani akisunersiutissavai?

Nunatta niueqateqarnerata akikinninngorujussuarlugu allanngortinneratigut, akissarsiat/utogqalinersiutit/ilinniarnersiutit akissarsiallu allat qaffanngikkaluarlugit pisiniutigisinnaaneri 30-40%-imik qaffassinnaangaluarpagut, tassuunalu aamma atugarissaarnerulerneq aqquutissiuullugu.

Royal Arctic Line A/S:

Qulaani nioqqutissat akisunaarujussuarlugit inuiaqatigiit pigisaata aasartagai, suliffeqarfiup allap inuiaqatigiit pigisaata – Royal Arctic Line A/S-p, RAL-ip, assartortarpai. RAL-i nunatsinni nunatsinniillu avammut assartuinnermi kisermaassisuvoq. RAL-ip ukiorpassuarni inuiaqatigiit sallunaveeqqutitut tigullugit Aalborgimut pituttornikuuvai, taamaasilluta nunat allat akikinnerungaartut niueqatigisinnaangalugut mattullugit. Suliffeqarfiit taamannak ingerlatsisut inuiaqatigiit kalaallit soqutigisaat pinnagit Jyllandip avannaa annertuumik ineriartortippaa, aningaasanillu isaatitsissutugalugu, tamanna sukut naapertuuppa? Suliffeqarfik aamma ABN-imut ilaasortaavoq soorlu nunatsinniit suliffeqarfiit arlallit aamma ilaasortaasut. Uani ersersinneqarpoq suliffeqarfiit soorlu RAL nunarput sullittussaangaluarlugu killormuuanik inernilimmik kinguneqartumik ingerlatsisoqartoq, taava apererusunnarpoq soq nunatsinni suliffeqarfiit nunatsinnut iluaqutaanngittunut ilaasortaaffeqassappat?

Ini A/S:

Halvfemsikkut qiteqqusimalaalernerata nalaani pisortat inissiaataanik ingerlatsinerup eqaannerulernissaanik siunertaqarluni INI A/S pilersinneqarpoq. Taamanikkut nammineq inigisat/illut pisortallu inissiaataanik agguataarnera annertunerusumik allanngornikuunngilaq, taamaattumik pisortat inissiaataat suli manna tikillugu pingaarutilimmik inissisimasuupput. Ukiuni taakkunani inissiamut attartornermut akit qaffakkiartuinnaratik, inuiaqatigiinni pissakinnerit amerleriapiloornkuuneri pissutigalugit akissaarullutik anisitaasartut amerliartupiloornikuupput sualummik ukiuni kingullerni. Tamakku ilaatigut paatsoorneqarsinnaanngitsumik ersiutaapput nunatsinni aningasaqarnikkut equnganerup annertusiartuinnartumik pissakinnerpaat amerliartortikkamigit.

Inissianik nutaanik sanaartortoqarnerani allaat Naalackersuinikkut neriorsortinneqarnikuungaluarput inissiat nutaat, pisoqaangallarmata akiliutit assinganik akiliisarumaartut, taamali pisoqarnikuua? Naalackersuisut isumaqarpat inuiaqatigiit tamarmiusut isingaaanni, pissakinnerpaamik anisitsiortorneq siunissaq ungasinnerusooq eqqarsaatigalgu aaqqiinertut iliuusaasoq?

Greenland Contractors A/S:

Pituffik ukiorpapilussuarni amerikkarmiut sakkutooqarfigivaat. Ukiunilu taakkunani sorpassuarnik pisoqartarnikuuvoq, ilaanni aatsaat kingusinaarluta paasisarsimasatsinnik – sukumiisumik misissortariaqakkat amerlapput aammalu aaqqitassat. Tamakkulu ilagaat USAirforce-mut kiffartuussinissamat isumaqatigiissut. Taassuminnga manna tikillugu ingerlatsisuuvoq Greenland Contractors A/S, ikinnerussuteqartumik inuiaqatigiit kalaallit pigisaat. Suliffeqarfik taanna ukiorpaaluit ingerlanerani annertuupilussuarmik iluanaarnikuuvoq, iluanaarutillu annerpaarpaartaat nunatta avataanut tuttarnikuupput, allatut oqaatigalugu nunarput ukiorpassuarni missukutaavoq, killilerujummillu aningaasaannaanngittukkat aammali qaammaasatigut misilittakkatigullu maani nunatsinni katersuinissaraluaq annertuumik annaasaqarfiginikuuarput (soorlu sorpassuartigut aamma taamatut

ingerlasoqartoq). Sulilu pissutsinut tamakkununga Naalackersuisut ataniaannarpasillutik. Qanoq isillutik Naalackersuisut qulakkeerniarpaat nunatta 100%-mik iluaqutissamik aaqqiinissaat?

Greenland Business/Visit Greenland A/S:

Inuussutissarsiutinik nutaanik pilersitsinissaq inerisaanissarlu aatsaat taama pisariaqartigaat, aningaasaqarnerinnaangittoq, taamaattorli aamma suliffissaqartitsiniarnikkut pingaartumillu aamma nunatta iluani annertunerusumik qaammaasanik misilittakkanillu annertusiartortumik katersuisoqalernissaa pisariaqarluinnaleqqammat. Qulaanilu suliffeqarfiit marluk taaneqartut tamannarpiaq siunertaralugu pilersitaagaluarpur, ukiumullu massakut nunatta karsianiit toqqaannartumik toqqaannangittumillu dkk 80-90 miliuunit missaanik siunertamut naammassinninnissaat siunertaralugu aningasaliisoqartarluni. Ukiorpaalunngulersuni Partii Naleqqamiit utaqquarsimangaluarsimavarput Naalackersuisut aperinissaat, taamannak aningaasaleerujussuuartarnitsinnut naapertuuttumik naammassisaqartoqarpaa? Suliffeqarfiit suliffissallu qassit pilersinneqarpat, il. il.? Tassami aamma una massakut Visit Greenland-imik ateqalernikoq siornatigut Greenland Tourism-iusoq aallarteqqaarneraniilli takornariaqarnermik siuarsaasussaq dkk 400 miliuunit missaani naammassisaqarnissaa naatsorsuutigisimagamikku inuiaqatigiit sinnerlugit aningaasaliiffiginikuaat. Aningaasarpasuit tamakku qanoq inuiaqatigiit kalaallit iluaqutigigaat?

Nuuk Imeq A/S:

Nunatsinni kismaassilluni imeruusaatinik pilersuisuuvog Nuuk Imeq A/S.

Nunarsuarmi imeq minguinnerpaaq imeriaannaat annerpaata tullia sermersuarmiippoq, tassuunaannarlu nunarsuatta imermik amigaateqalertiartuinnarneraluunniit eqqarsaatigalugu naassaangiusartumik periarfissiingaluarpoq. Taassumalli saniatigut immitsinnut pilersorneq, aammalu tunisassianik nutaaliorneq, assersuutigalugu immiaaqiorfiit nunatta iluanut avataanullu tunisassiorsinnaasut annertuumik killersorpaat soorlu assingalugit piginneqatigiiffiit allat tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit pisortanik pigineqartut, taamaasillunilu ineriartornissamik periarfissiinani killormut killilersimaartitsivoq, taamakkaluartorli tamakku aporfissarpasuit pilersinneqarsimangaluartut qujanartumik nunap immikkoortuani arlalinni nutaaliorniarnermik ingerlatsisoqarpoq, qularnangittumik annertunerusinnaangaluartoq kismaassilluni inissisimasuuneq peerneqaraluarpat.

Royal Greenland A/S:

Qulaani suliffeqarfiit itisiliffiigineqartuni Royal Greenland A/S-p allaassutigaa avammut tunisqaarnitsinni tunisassiatta nunatsinnut iluaqutaasumik inisinnissaat qulakkeerniartussaagamiuk. Taama Partii Naleqqamiit allariarluta qanittukkut Norgemi aviisit ilaanniit atuarneqarsinnaasut tigulaariffigilaartigit: Norgemi aalisartup raajanik tunisnermini kiilumut akit minnerpaaffigisai imaapput, Norgep avannaani kujataanilu assigiinngitsuusut: Avannaani kiilumut dkk 60,30 miss., kujataanilu dkk 90,20 miss..

Taassumap qaavatigut qineqqusaarnerup nalaani Naalackersuisuni siulittaasusup nipisat suaanik tigungmiarluni qaqqeqattaarppaa suaat kiilumut dkk 400,00-nillit aalisartortatta iluanaangippallaarutigigaat.

Taamatuttaa q aamma takuneqarsinnaavoq assersuutigalugu Frankrigimi aalisagaarniani iseraanni qaleralik naliginnaasumik kiilumut akeqartoq Euro 28-35 missaani, dkk-ngorlugu tassa 210-250,00 missaat.

Aalisakkallu akii ukiuni kingullerni malunnaatilimmik apparariatik ilaatigut killormut ingerlanikuupput (tamakku aalisakkat akiinik soqutiginnilluni malinnaajumagaanni uku internetsikkut quppersakkat periarfissaalluarput: mercabarna.es imaluunniit rungis.fr aammalu rafiskelaget.no).

Ilaatigullu aamma tamanna takussutissiivoq Norgep KNAPK-ata rafiskelaget (rafiskelaget.no) quppersagaannut iseraanni tassanilu Norgemi akit minnerpaaffissaat takullugit ersareqaaq qanoq uagut aalisartortagut atugarliortitaatiginersut, qanorlu nunat Norgekut Savalimmiormiut qanoq aalisagartassaatik iluanaarutigisartigineraat, apererusunnarpoq sooruna taava uagut aalisakkanik avammut tuniniaasugut taama pikkorlutsigisut?

Pissutsit naammaginangittut ukiorpassuanguersuni eqqartortuarpagut, pisarnerpullu malillugu inuiaqatigiinnut iluaqutaasumik aaqqiissanata – atugarissaarnerulersitsissanata. Kinguneraalu aalisartortatta, ilaatigut toqu ajaperlugu aalisakkanik aallertartut akikinaarujussuarlugulu tunisarnerata kingunerisaanik ilaqutariit aalisartukkormiut naapertuuttumik atugarissaarneruleriartunngillat, aali nunarsuarmi aalisakkat akigissaaraluaqisut, ilaatigut suliffeqarfissuup inuiaqatigiit pigisaata akilerluisarnermigut annertuumik nunatta aningaasaqarnera eqqornerluttittarpaa. Naak akisussaassuseqarneq?

Eqikkaaneq:

Suliffeqarfissuit qulaani eqqartorneqartut ukiorpassuarni amerlanerpaatigut nunatta avataaninngaaneersunik siulersuisulersorneqarlutillu pisortalersorneqartarput, taakkugooq qaffassisumik ilinniagaqarlutik pikkorittorsuummata. Soorlu aamma allaffissornermi, aningaasaqarnerpullu pillugu siunnersuisoqatigiinni pisortalersuisarnej/inuttalersuisarnej aamma tamanna tunngaviginerullugu ingerlanneqartartoq. Taamaalluarsinnaavormi, taamaattorli taamaattoqarsimappat sooq makku qallorneqartut takusinnaasimassangilaat? Tassami takusinnaasimasuugunikkit qanorlu inuiaqatigiinnut ajoqutaatigisut, Partii Naleqqamiit qularinnginnatsigu, piukkussaantertik malillugu qangarsuaaniilli uani oqallinnermi taakkartorneqartut aqqereersimassangaluaramikkit. Imatummi pikkoritsigaat ataatsimersuarnerni amerlanerpaani piginnittut sinnerlugit Naalakkersuisut kinguleriaat tupinnaannartumik nersualaarisarput angusarissaarnerarlugit – Kaasarip atisartaavi?

Tassami pissakinnerit isaanniit imaappoq taamatut aqutseriaaseqarnitta/ingerlatseriaaseqarnitta kingunerivaa atugarissaarnerlersitsinata inuiaqatigiit kalaallit artukkeraluttuinnaratsigit, ingerlatsinitsinnullu iluanaartutuaapput, suliffeqarfissuit pigisatta sulisuisa saniatigut ilaatigut Jyllandip avannaani inuussutissarsiortut, soorlu uani saqqummiinitsinni ersersinneqartoq.

Pissakittut amerliartuinnarput – inuiaqatigiinni 60%-it qaangereernikuaat, artorsalutik aningaasatigut angummassinnaajunnaarlutik, tunniutiinnartullu tupinnanngitsumik amerliartuinnavipput, ilaatigullu tamassumap kingunerivaa inuiaat pingasorarterutaata nunatsinniit pissutsinut qimarrallutik nunatta avataani nunaqalersimanerat, aatsaallimi erloqisitat.

Mumisittariaqarparput nunatsinni killiffipput imaattoq:

Pissakittut: 60% sinnerlugit

Akunnattumik isertitaqartartut: ca. 30%

Pigissaartut: ca. 10 %

Aningaasaqarnermut ilisimatoq Thomas Piketty: Akunnattumik isertitaqartartut inuiaqatigiit ineriartornissaanut pingaaruteqartorjuupput, taakku inuiaqatigiit ineriartornerulernerannik pilersitsisaramik.

Qangali tamakku pingaaruteqartorujussuurtut eqqartortuakkakka ilisimatuup Thomas Piketty, nunarsuarmi aningaasaqarnermi ilisimatuuni akimarnarpaartaata uppersarpaa, uppersarsillugulu nunatsinni equnganerujussuup ilorraap tungaanut massakut saatittariaqarlunnarnera.

Taamaattumik aamma apererusunnarpoq Naalackersuisut Siulittaasuata naleqartitat eqqartugai sumik tunngaveqarnersut? Naalackersuisummi oqalugiaataat qiviaraanni aningaasamut inatsit takugaanni, iliuusissaminnut aalajangersagaat qimerlooraanni, aammalu aningaasamut inatsissatut siunnersuut saqqummermat Naalackersuisut ilaat naalackersuisooqatigiinnilu partiinit ilaasortat qiviaraanni; ataqatigiinngittumik ingerlatsisoqarnera ilisimatuujusariaqanngilagut takusinnaassallugu.

Ukiut tallimat missaa qaangiuppoq inatsisilerituunik imminnut attuumangittunik marlunnik suliffeqarfiit erhvervs & selskabsstyrelsemi nalunaarsorsimasut qanoq inissisimasuunissaat misissortitsisoqarmat (juridisk responsum). Tassani erseqqissarneqarpoq piginnittut, siulersuisut, pisortatut aammalu sulisutut qanoq inissisimasoqarnissaa. Ilaatigullu erseqqissorujummik aamma inernilisoqarluni siulersuisut piginnittumut tunniusimallutik suliffeqarfimmik ingerlatsisuunissaat. Piginnittullu tamanna aamma qulakkeertussaagaa.

Tassami assersuutigalugu takorlooruminaappoq AP Møller Maersk siulersuisui piginnittut soqutigisaannik assortortumik ingerlatsinissaat, taamaattoqassangaluarparu qularinngiluinnarpara ilaqtariit Maersk/Mckinney Møllerikkut ingerlaannaq immikkut ataatsimeersuartitsinermik piumasaqariarlutik naapertuuttumik allannguinemik kinguneqartumik aalajangiisoqarnissaa aqutissiuussimassangaluarat – assersuutaannaavoq ersersitsiniarnermik takutitsisoq.

Assorsuaq, Partii Naleqqap oqariartornera pinnagu, inuiaqatigiilli sullinniakkagut, atugarissaarnerulersinniakkagut qitiutillugit, Naalackersuisut apererusunnarput qanoq tamakku nassuiarsinnaaneraat?

CSR:

Corporate Social Responsibility, kalaallisuunngortillugu imatukanneq nutserneqarsinnaasoq – suliffeqarfiup(suliffeqarfissuup) inuiaqatigiinni akissaassuseqarnera. CSR naatsumik nassuiassagaanni tassaavoq 2008-mi Naalagaaffiit Peqatigiit aalajangersagaat nunarsuarmi suliffeqarfissuit ilaat ima angitigilernikummata anigaasat kaaviaartitaat sulisuilu ilaasa tusintilippassuusarnerat pissutigalugu inuit Naalackersuinikkullu illersorsinnaaqullugit. Naalagaaffiit Peqatigiit sinaakkusiussaata ersaringaatsiarput rapportiliami, taavalu naalagaaffiit ataasiakkaat nunarsuarmi aalajangersagaq atuuttussanngortittarpaat, soorlu assersuutigalugu Danmarkip Naalackersuisui taamaasiornikuusut.

Maanili nunatsinni killormut pisoqarpoq, tassa sulisitsisut kattuffiata tamanna nunatsinni qanoq sinaakkuteqassanersoq aqummassuk aammalu ilaasortaminnut “saqqarmiulersaarutissatut” - kusassaatisatut atortaramikku. Pingaaruteqarpoq qulaani nassuiaanerit tunngavigalugit qanoq

suliffeqarfissuit inuiaat ilaannakortumik tamakkiisumilluunniit pigisaat qanoq inuiaqatigiinnut annertutigisumik, imaluunniit eqqortumik oqarluaannarluni – annikilluinnacquinnaartigisumik akisussaassuseqarlutik ingerlatsinersut.

Nottinghamip Sheriffia:

Nunarsuarmioqatigiit naligninnaaleriartuinnartumik nunap piukkunnassusaanut uuttortaatigileralluttuinnarpaat, qanoq nuna sanngiittortaminut iliuseqarnersoq. Paattoorneqarsinnaagunangilarlu qanoq innerput, tassami tunngavissaqarluarpugut ingerlatseriaasitsitta **Nottinghamip Sheriffianut assersuussinnaagatsigu – tassalu pissakittunik aalleriarluta pigissaartunut tunniussisarluta nunarput ingerlakkatsigu. Tamannalu piaartumik allangortariaqalerpoq, akuersaarneqarsinnaangilaq.**

Qanoq ilorraap tungaanut taamak aqutseriaaseqarneq/ingerlatseriaaseqarneq saatissinnaavarput suliffeqarfiit inuiaqatigiit pigisaat pissakinnerulersitsinatik inuiaqatigiit amerlanerussuteqarluartuisa iluaqutigilersillugit, soorlu Norgemi taamaattoqartoq?

Nunanut allanut sanilliulluta pisortat annertuumik piginneqatigiiffinnut piginnittuunerat toqqammavigalugu allanguinissamat sakkussatsialak annertooujussuaq periarfissarigaluarparput. Nunatsinni aningaasat inuiaqatigiinni kaaviiartartut 90%-iisa missaat toqqaannartumik toqqaannangittumillu taamaattumik “pissaaneqarfingatsigit” piginnittut/piginneqataasutut inissisimanerput atorluarlugu massakut pissutsit illersorneqarsinnaangitsut allangortissinnaavagut. Allangortitsissagaannilu killiffik sukumiisumik ilisimaarisariaqarpoq, qanorlu ilorraap tungaanut alloriarnissaq iluatsiffiusumik inuiaqatigiittut periarfissaraarput, tassaniinnerusunerarporlu ajornartorsiutitta aaqqikkasuartariaqartup qeqqa.

Nipangersimaannarneq/iliuseqannginneq pissutsinik akuersaarneruvoq – Biskop Desmond Tutu-p oqariartuutitigisartagaasa tusaamasaanerit ilagivaat Afrika Kujallermi pissutsit ajorseruttornerisa nalaaneersoq.

Killiffittami kingunerivaa: Imminortarneq nunarsuarmi annerpaajuvoq, aangajaarniutunik atuineq suli annertuallaaqaq, nunatsinniit qimarrattut inuiaqatigiit pingasorarterutigaat, meeqqanut sumiginnakkanut aningaasat atorpeqartartut, kommuuneqarfik Sermersuinnarmi 200 miliuunit angulerpaat, pissakittut amerliartuinnaavipput, qanittukkullu Meeqqat Illersuisua avannaani angalaarami pissutsit amiilaarnartut sakkortuumik uparuartorlugit, il il

Ila aaligooq tikisitagut pikkorissorsuummata sulisorigut. Tassa Naalakkersuisut inuiaqatigiit ingalassimanninnerisa kingunipilui.

Aaqqissusseqqinneq – reform.

Albert Einstein imatukanneq oqarnikuvoq: “Eqqarsartaaseq ajornartorsiutit pilersinneranik atorpeqartoq atorlugu ajornartorsiutit aaqqissinnaangilagut.”: Qulaani nassuiaanerit tunngavilersuinerillu tunngavigalugit tigussaasumik inuiaqatigiit aaqqissugaaneranik annertuumik aaqqissusseqqittariaqarpugut kingusinaartinnata.

Uagut Partii Naleqqamiit partiit allat Naalakkersuisullu qaaquagut qulaani tunngavilersuutit tunngavigalugit aaqqissusseqqinnissaq aallartissagipput, Naalakkersuisut oqarnerattuut,

ajornerulersitsinermik
ajunnginnerulersitsisussaq.

kinguneqartitsinngitsoq,

inuiaqatigiinnulli

malunnaatilimmik

Qujanaq

Per Rosing-Petersen